

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ІМ. М.І. ПИРОГОВА

Кафедра філософії та суспільних наук

**ФІЛОСОФІЯ
В СУЧАСНОМУ НАУКОВОМУ
ТА
СОЦІАЛЬНО - ПОЛІТИЧНОМУ
ДИСКУРСАХ**

МАТЕРІАЛИ ДОПОВІДЕЙ ТА ВИСТУПІВ

**ІV-ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО - ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

16-17 листопада 2023 року

ВІННИЦЯ 2024

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

**Голова Вченої ради ЗВО, доктор медичних наук, професор,
завідувач кафедри ендоскопічної та серцево-судинної хірургії
Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова
Петрушенко Вікторія Вікторівна**

ЗАСТУПНИК ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА

**Професор ЗВО кафедри філософії та суспільних наук
Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова,
доктор філософських наук, професор,
академік НАН ВО України
Вергелес Костянтин Миколайович**

Редакційна колегія:

Харьковченко Євген Анатолійович доктор філософських наук, професор, завідувач ЗВО кафедри релігієзнавства філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Куліш Павло Лаврентійович кандидат філософських наук, доцент, доцент ЗВО кафедри філософії та суспільних наук Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова (ВІДПОВІДАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР)

Мельник Віктор Мирославович, кандидат політичних, наук науковий співробітник філософського факультету, асистент ЗВО кафедри політології філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Філософія в сучасному науковому та соціально-політичному дискурсах. Матеріали доповідей та виступів IV всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю 16-17 листопада 2023 року. Вінниця : ТВОРИ, 2024. – 204 с.

ISBN 978-617-95332-6-6

Збірник містить матеріали доповідей та виступів учасників IV всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «**Філософія в сучасному науковому та соціально-політичному дискурсах**», яка відбулась у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова 16-17 листопада 2023 року з нагоди святкування Міжнародного дня філософії. У поданих матеріалах висвітлюється широке коло актуальних проблем розвитку філософських дисциплін від минулих часів до сучасних. Збірник адресовано науковцям, вищої та середньої освіти, аспірантам, магістрантам, пошукувачам, студентам та всім хто цікавиться філософією й гуманітарними дисциплінами.

Матеріали подані в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, власних імен, посилань, грамотність, літературний стиль та інших відомостей. Редколегія залишає за собою право скорочувати та редагувати подані матеріали. Рукописи не повертаються. Організатори конференції та члени редколегії не завжди поділяють думки учасників (авторів).

Рекомендовано до друку Вченою радою Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова протокол № 7 від 28.12. 2023 р.

УДК: 1(091):004.83

ISBN 978-617-95332-6-6

наука просувалася не так само швидко, як європейська. Розмірковуючи над цим питанням-загадкою, Дж. Нідем заглибився у вивчення природи ієрогліфічного письма. Мова ієрогліфів, як виявилось, була чужою європейському дискурсивному мисленню, що було сприятливішим під час логічного переходу від одного судження до іншого та адекватнішим аргументованому міркуванню. Ця мова не сприяла розвитку абстрактного аргументованого мислення, особливо важливого для конструювання ідеалізованих об'єктів. І тому винайдений Галілеєм метод конструювання ідеалізованих об'єктів разом з успіхами математизації дали поштовх цьому небаченому прориву в прогресі європейської науки.

5. Якщо перша відповідь Дж. Нідема на поставлене культурологічне запитання пов'язана з ієрогліфічним письмом, то відповідь ця має не стільки логіко-лінгвістичний, скільки соціально-культурний характер. Тут ідеться про устрій суспільства і культури, в якому функціонує наука. Мається на увазі демократизм і свобода критичного мислення. Цю відповідь Нідем пов'язував з особливостями розвитку китайської культури, яка базувалася, головним чином, на традиціях, і їй були чужими новизна і прогрес. У східних суспільствах, зокрема й у китайському, їхній соціально-політичний устрій не завжди сприяв розвитку науки.

Рагушняк І. І.,
ст. викладач кафедри філософії та суспільних наук
Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова
м. Вінниця, Україна

СПРОБА СТАБІЛІЗАЦІЇ В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ ГУБЕРНСЬКОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ ПОДІЛЛЯ У 1918 Р.

Одним із актуальних завдань вітчизняної науки є вивчення соціальної політики регіональних органів влади у добу Української Держави 1918 р. Окремі питання, які чіпають дану проблему висвітлювали А. Антонишин, В. Галатир, К. Завальнюк, С. Єсюнін, О. Кравчук, В. Лозовий, І. Рагушняк, О. Яременко та ін. Однак, нові факти, форми та методи цієї діяльності потребують подальших досліджень на основі аналізу конкретних місцевих управлінських рішень.

Мета даної статті – розглянути деякі стабілізаційні дії губернської адміністрації Поділля в соціальній сфері.

Після проголошення Української Держави розпочався процес формування місцевих управлінських інституцій. Очільником адміністрації на Поділлі – губернським старостою – гетьман П. Скоропадський 13 травня 1918 р. призначив Сергія Кисельова (1877-1937 рр.). Він був за

освітою юристом, працював в судових установах, мав досвід управлінської діяльності (у 1912-1917 рр. – голова Проскурівської земської управи, в 1917-1918 рр. – в. о. Проскурівського повітового комісара та голова Проскурівської продовольчої управи). За соціальним станом С. Кисельов був службовцем, мав маєток у с. Заруддя (322 десятини землі) [3, с. 190]. Обійнявши посаду губернського старости Поділля, С. Кисельов постав перед завданням реалізації в регіоні декларованої новою владою суспільно-політичної та економічної «політики стабілізації». Розуміючи специфіку регіону у своєму першому зверненні «До населення Поділля» від 1 червня 1918 р. він закликав «... до розсудливості, спокою і допомоги уряду у встановленні необхідного державного ладу ...». Попереджаючи, «... що невиконання вимог урядової влади, порушення ладу ...» буде каратися «... самими суворими засобами ...», староста вимагав повернути розграбовану власність поміщиків, припинити випаси худоби на посівах землевласників і вирубки лісів. «Нехай населення, головним чином сільське, – зазначалося у зверненні, твердо пам'ятає, що право власності є основа добробуту не тільки одних володарів, но і всього населення і всьєї держави, нехай населення не йде за злочинними закликами тих осіб, котрі вже немилосердно обдурили його, обіцяючи, що руйнування і нищення господарств володарів приведе до загального щастя народу і лишиться непокараним. Ви самі, селяни, бачите, до чого привели ці обіцянки. Загальне хижацьке рубання величезних лісних участків, а з ними можлива зміна клімату (не можна не дивуватися ошадливості та далекоглядності цього державного службовця у тих непростих умовах. – авт.), нищення племенного скота, нищення і псування сільськогосподарських машин, орудій, інвентаря, зруйнування будинків і садів, все се шкода не тільки окремим власникам, - се шкода всьому населенню, всій державі» [2. № 54. 12 червня с.1].

Важливим напрямком влади; була підтримка на належному рівні санітарного стану населених пунктів і боротьба з епідеміями, яка здійснювалася у співпраці з самоуправліннями (губернським та повітовими земствами, комітетами ін.). Обов'язкова постанова адміністрації від 18 липня 1918 р. повідомляла: «З огляду на крадіжки та пограбування, що відбуваються в теперішній час серед мешканців міста Кам'янця, а також антисанітарного стану дворів і вулиць, ... з метою більш успішної боротьби зі злочинністю, а також з метою утримання дворів і вулиць в санітарній чистоті, зобов'язую домовласників м. Кам'янця-Подільського великих дворів, де є декілька квартир або магазинів, утримувати по одному двірнику на окремий двір, і дрібних домовласників – по одному двірнику на декілька дворів, але не більше як на 5-10 дворів ...» [2. № 63 31 липня с. 1; 3. с.196].

У циркулярі повітовим старостам 3 вересня 1918 р. керівник згадував про «перешкоди діяльності місцевих санітарних організацій при

впровадженні ними проти-гігієнічних заходів, а головним Радам не дають дозволу на зібрання, які скликаються і для розповсюдження гігієнічних знань серед населення». Просив «зробити розпорядження аби організації своєчасно повідомляли Вас про зібрання і в випадки необхідності направляйте своїх представників» [6. арк. 19].

Ще одна проблема з якою зіштовхнулась місцева влада - допомога військовополоненим, що поверталися з Німеччини і Австро-Угорщини в Україну. В цьому питанні губернська адміністрація підтримувала органи самоврядування. 27 вересня адміністрація старостату повідомила земство, що « з Міністерства внутрішніх справ немає перешкод по улаштуванню Подільською губернською земською управою недільного збору в місцевостях Поділля на користь військовополонених» [5. арк. 202]. Поступово кількість військовополонених наростала. Так, 14 листопада 1918 р. Могилівський повітовий староста Л. Рафальський доповідав у департамент Державної варти (служба правопорядку), що від ст. Окниця (Молдова) до Могилева рухаються 5 тисяч військовополонених, яких необхідно нагодувати, інакше вони самі візьмуть харчі в місті. [4. с. 284] З метою попередити заворушення, керівник губернії наказав могилівському повітовому старості, з огляду на відсутність потягів організувати пересування полонених через повіт якомога більшою кількістю обхідних доріг через містечка і села, залучити до перевезення і харчування полонених населення [1. арк. 626].

Отже, стабілізаційні дії губернської адміністрації Поділля в соціальній сфері носили риси суспільного компромісу, але анархічні настрої населення породженні революцією, світовою війною, позицією місцевих поміщиків призводили до застосування авторитарних чи навіть силових методів ведення цієї політики.

Література:

1. ДАВО. – Ф. Д. 286. – Оп. 1. – Спр. 94.
2. Подільські губерніяльні відомости 1918
3. Ратушняк І. Адміністративні заходи Подільського губернського старости С. І. Кисельова // Державник і держава: до 100-річчя проголошення Павла Скоропадського Гетьманом України. 36. Наукових праць / Редкол.: Г. Папакін (голова) та ін.; упоряд. Д. Гордієнко та Л. Бевз. – К., 2018. – 240 с.
4. Тимошук О. В. Охоронний апарат Української Держави 1918 р. (квітень-грудень) / О. В. Тимошук – Харків: Вид-во Університету внутрішніх справ, 2000 – 464 с.
5. ЦДАВО України. – Ф. 1793. – Оп. 1. – Спр. 9.
6. ЦДАВО України. – Ф. 1793. – Оп. 1. – Спр. 138.